

URDIS
Diana Iacob
Cristina Cergan

We know
book Bogdan Rațiu

Anca Vlaicu
Ștefania Ciobanu

CUM E CORECT?

GHID PRACTIC DE LIMBA ROMÂNĂ

conform DOOM³

Editura Paralela 45

Cuvânt-înainte	7
Capitolul 1. Cum scriem și cum pronunțăm cuvintele?	9
Capitolul 2. Cum utilizăm ortogramele?	24
Capitolul 3. Cum utilizăm semnele de punctuație și de ortografie?	37
Capitolul 4. Cum scriem cuvintele compuse?	53
Capitolul 5. Cum scriem cuvintele împrumutate?	60
Capitolul 6. Cum utilizăm omonimele și cuvintele polisemantice?	67
Capitolul 7. Cum utilizăm omofonele?	79
Capitolul 8. Cum evităm confuziile paronimice?	85
Capitolul 9. Cum evităm pleonasmul?	93
Capitolul 10. Cum utilizăm substantivul?	101
Capitolul 11. Cum utilizăm articolul?	124
Capitolul 12. Cum utilizăm prepoziția?	132
Capitolul 13. Cum utilizăm adjectivul?	140
Capitolul 14. Cum utilizăm verbul?	154
Capitolul 15. Cum utilizăm pronumele?	189
Capitolul 16. Cum utilizăm numeralul?	207
Capitolul 17. Cum utilizăm adverbul?	214
Capitolul 18. Cum utilizăm conjuncția?	221
Capitolul 19. Cum realizăm acordul?	227
Exerciții recapitulative	237
Răspunsuri	254
Bibliografie selectivă	277

LBDIS | We know books

Capitolul 1

Cum scriem și cum pronunțăm cuvintele?

Sunetul este ceea ce auzim, litera este reprezentarea grafică a sunetului pe care îl rostim sau pe care îl auzim.

CONTEXT

Citește următorul dialog.

[Ne puteți spune exact despre ce este vorba?]

[Una dintre gimnaste a ecsecurat perfect ecsercițiul, dând dovadă de un **ca**cter puternic. De aceea, credeți-mă, va deveni un **si**mbol național].

Ai auzit de multe ori cuvinte rostite greșit sau scrise fără diacritice?

Ce impresie îți faci despre un vorbitor care pronunță greșit cuvintele sau despre autorul unui mesaj al cărui conținut are și cuvinte scrise cu erori?

Cuvintele din dialogul de mai sus ar fi fost corect pronunțate astfel:

- [~~ecs~~act] → [egzact] (se pronunță corect cu „gz”);
- [~~ec~~securat] → [egzecurat];
- [~~ec~~sercițiul] → [egzercițiul];
- „~~ca~~cter” → „caracter” (este accentuat greșit, accentul trebuie să fie pe „e”);
- „cre~~de~~ți-mă” → „credeți-mă” (cu accent pe primul „e”);
- „~~si~~mbol” → „simbol” (cu accent pe a doua silabă).

Ce informații ar trebui să cunoști pentru a scrie și a pronunța corect?

REȚINEM!

► Alfabetul limbii române utilizează literele alfabetului latin. Sunt 31 de litere: *a, ă, â, b, c, d, e, f, g, h, i, î, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, ș, ț, t, u, v, w, x, y, z*.

• **Știi că** același sunet poate fi redat în scris în mai multe feluri, în funcție de alfabetul sau de sistemul de scriere utilizat? De exemplu, sunetul [d]/litera „d” în alfabetul latin, „Δ” în alfabetul grecesc, „д” în alfabetul rusesc/chirilic, „ㄷ” în cel coreean și așa mai departe.

► În general, cuvintele se pronunță așa cum se scriu, iar corespondența sunet – literă este de 1:1. Cu toate acestea, există și situații în care regula nu se aplică:

- 1 sunet este redat prin:
 - 2 litere: *ce, ci, ge, gi*;
 - 3 litere: *che, chi, ghe, ghi*.
- 1 literă redă 2 sunete:
 - x → [cs] sau [gz]
- același sunet este redat prin mai multe litere: [i] este redat prin litera „î” sau „â”; [k] poate fi scris cu litera „c” (în majoritatea cazurilor, ca în „casă” etc.) sau cu „k” (ca în „kaki”, „kilogram” etc.) sau chiar „q” (în cazul cuvintelor de origine străină, ca în „Qatar”);
 - aceeași literă notează sunete diferite: „w” poate fi citit [v] ca în „watt” sau ca semivocala „u” în „show”.

► Există trei tipuri de sunete: consoane, vocale și semivocale.

- **Vocalele** sunt cele mai importante:

- nu există cuvânt sau silabă fără vocală;
- o silabă conține o singură vocală;
- vocala poate alcătui singură silabe (*a-er, e-ner-gic* etc.);
- vocalele sunt: [a], [e], [i], [o], [u], [ă], [î];
- [a], [ă], [î] sunt întotdeauna vocale;
- scriem cu „î” la începutul și la finalul cuvintelor și cu „â” în interiorul cuvintelor (*a începe, a coborî, împreună, înot, a tăbări, a pâri*). În cazul în care cuvântul care începe cu „î” are în față grupuri de litere (prefixe) prin care se formează cuvinte noi, atunci se păstrează grafia cu „î” (*neînceput, reîntors, neînvins* etc.).

- **Semivocalele:**

- stau întotdeauna pe lângă vocale;
- nu pot alcătui singure silabe;
- semivocalele sunt: [ɐ], [ɨ], [ɔ], [ɤ].

- **Consoanele:**

- nu se pot rosti singure, la fel ca semivocalele (au nevoie de o vocală de sprijin);
- nu pot alcătui singure silabe;
- consoanele sunt: [b], [c/k], [d], [f], [g], [h], [j], [k], [l], [m], [n], [p], [q], [r], [s], [ș], [t], [ț], [v], [z], [č], [ğ], [k'], [g'];
- în limba română, înainte de „p” și „b” se scrie „m” (*împreună, îmbuteliat, ambulatoriu* etc.), dar se păstrează scrierea din limba originală pentru cuvântul „Istanbul”;
- [č] redă sunetul „ce/ci”; [ğ] – „ge/gi”; [k'] – „che/chi”; [g'] – „ghe/ghi”;
- pentru redarea vocalelor „ă” și „â/î” s-a păstrat grafia [ă] și [î];
- pentru consoanele „ș” și „ț” s-a păstrat grafia [ș] și [ț], și nu cea din alfabetul fonetic internațional.

• Dacă în alfabetul tipărit „a” este prima literă, în alfabetul digital una dintre primele litere ar putea fi „@”. Acesta este un semn tipografic care se numește „a rond” (în engleză „arond”); mai este numit „at comercial” sau „coadă-de-maimuță”, iar în adresele electronice are semnificația „la/de la/spre/în intenția cuiva”.

• În comunicare a apărut LIMBAJUL 1337 → LEET → elită. Acesta presupune folosirea cifrelor în locul literelor: 1 = i; 3 = e; 7 = t; 5 = S; 4 = A („5cri5ul”, „bin3”). Uneori, se folosește și cu un mix de romgleză: 2day = today (azi); G2G = got to go (trebuie să plec); 10x = thanks (mulțumesc).

EXERSĂM!

1. Precizează tipul sunetelor din cuvintele de mai jos.

a) masă	–	e) cireșe	–
b) dar	–	f) criterii	–
c) deschide	–	g) chestiune	–
d) frânge	–	h) școală	–

2. Subliniază varianta corectă.

a) heterogen / eterogen	u) a descentraliza / a dezcentraliza
b) umor / humor	v) a dezcheia / a descheia
c) a îmbâxi / a îmbâcsi	w) smântână / zmântână
d) carismă / carizmă	x) disgrație / dizgrație
e) ruxac / rucsac	y) a izgoni / a isgoni
f) a smulge / a zmulge	z) a desaproba / a dezaproba
g) a trăzni / a trăsni	a') a deszăpezi / a dessăpezi
h) a desinfecta / a dezinfecta	b') triumf / triunf
i) a dezumaniza / a desumaniza	c') transacție / tranzacție
j) a micsa / a mixa	d') a îndrăzni / a îndrăsni
k) ambulanță / anbunlanță	e') islaz / izlaz
l) sinbol / simbol	f') caznic / casnic
m) a dezcifra / a descifra	g') compact / concompact
n) josnic / joznic	h') pleonasm / pleonazm
o) răzplată / răsplată	i') aghiasmă / agheasmă
p) a azvârli / a asvârli	j') simfonie / simfonie
q) anfibrah / amfibrah	k') fantasmă / fantazmă
r) bezmetic / besmetic	l') smeură / zmeură
s) a umfla / a unfla	m') mireazmă / mireasmă
ș) besnă / beznă	n') plasmă / plazmă
t) a desgheța / a dezgheța	o') sinpatie / simpatie
ț) obraznic / obrasnic	p') avampremieră / avanpremieră

q') linfă / limfă

r') pamflet / panflet

s') amfitrion / anfitriion

ș') confort / confort

t') a descânta / a dezcânta

ț') comunism / comunism

u') a desluși / a dezluși

v') a trozni / a trosni

3. Bifează căsuța potrivită.

„x” se pronunță	[cs]	[gz]	„x” se pronunță	[cs]	[gz]	„x” se pronunță	[cs]	[gz]
a) box			l) examen			u) xerox		
b) exotism			m) index			v) Felix		
c) perplex			n) anxietate			w) a juxtapune		
d) inextricabil			o) a exaspera			x) exercițiu		
e) auxiliar			p) lux			y) a exemplifica		
f) elixir			q) exemplu			z) a exersa		
g) complex			r) toxic			a') ex-premier		
h) exact			s) ortodox			b') axă		
i) fix			ș) a exila			c') Alexandru		
j) a exalta			t) taxă			d') a exacerba		
k) a detoxifia			ț) a exercita			e') exegeză		

4. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili valoarea de adevăr a afirmațiilor de mai jos.

Enunț	Adevărat	Fals
a) Sunt corecte toate cuvintele: „întreprindere”, „auditoriu”, „acuarelă”, „maseur”.		
b) Sunt incorecte două cuvinte din seria: „aleatoriu”, „luxuasă”, „a deochea”, „bălmășeală”, „îngrijându-se” (cu sensul „a se neliniști”).		
c) Sunt corecte toate cuvintele din seria: „clujean”, „gorjian”, „sălăgean”, „crișean”, „ieșian”.		
d) Sunt corecte și se pronunță cum se scriu cuvintele: „greșeală”, „lingușeală”, „gogoșarie”, „răgușeală”.		
e) Sunt corecte toate cuvintele din seria: „dial”, „niam”, „siară”, „țiapă”.		
f) După „ch” și „gh” se scrie „ia” în cuvintele „chiar”, „maghiar” și „ea” în cuvintele „gheară”, „gheață”, „tinichea”.		

5. Subliniază formele corecte.

a) accent / acent

b) fință / fință

c) a înnăbuși / a înăbuși

d) jazz / jaz

e) aces / acces

f) puzzle / puzle

g) ocident / occident

h) atul / atuul

i) a înnopta / a înopta

j) știință / știință

k) a înnoda / a înoda

l) aberațiile / aberațîle

m) reziduuri / reziduri

n) vagcin / vaccin

o) a înădi / a înnădi

p) a înnebuni / a înnebuni

q) motto / moto

r) a înegri / a înnegri

s) cuvîntă / cuviință

ș) a înnora / a înora

t) mall / mol

ț) obsesiile / obsesile

u) a copta / a coopta

v) a înobila / a înnobila

w) a reexamina / a rexamina

x) conștință / conștiință

6. Alege varianta corectă.

A. Sunt scrise corect ambele cuvinte din seria:

- a) geamandură, celofan;
- b) geamandură, ciolofan;

- c) giamandură, ciolofan;
- d) giamandură, ceolofan.

B. Sunt scrise corect ambele cuvinte din seria:

- a) esplanadă, excavator;
- b) esplanadă, escavator;

- c) explanadă, excavator;
- d) explanadă, escavator.

C. Sunt scrise corect ambele cuvinte din seria:

- a) rucsac, exploata;
- b) rucsac, esploata;

- c) ruxac, exploata;
- d) ruxac, esploata.

D. Sunt scrise corect numele ambilor poeți din seria:

- a) Vasile Alexandri, Grigore Alexandrescu;
- b) Vasile Alexandri, Grigore Alecsandrescu;

- c) Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu;
- d) Vasile Alecsandri, Grigore Alecsandrescu.

7. Subliniază varianta corectă.

- a) 1 Mai / 1 mai
- b) localitatea 2 mai / 2 Mai
- c) 8 martie / 8 Martie
- d) 15 august / 15 August

- e) 25 Decembrie / 25 decembrie
- f) Vinerea mare / Vinerea Mare
- g) Ziua Copilului / Ziua copilului
- h) Unirea Principatelor / unirea principatelor

REȚINEM!

► Silaba este sunetul sau grupul de sunete rostit printr-un singur efort respirator.

► **Regulile de despărțire în silabe** (unde **V** – **vocală**, **s** – **semivocală**, **C** – **consoană**) sunt:

1. **V****C****V** (o consoană între două vocale): **V-CV**: *ca-să*, *mă-gar* etc.

2. **V(s)****CCV** (două consoane se despart): **C-C**: *car-te*, *trais-tă* etc.

• **Excepție:** dacă prima consoană este *b, c, d, f, g, h, p, t, v, k, w*, iar a doua este „**l**” sau „**r**”, consoanele nu se despart, trec amândouă în silaba următoare: *ca-bl***u**, *co-dr***u** etc.

• **Dar:** *mij-loc*, *om-le-tă*, *bur-lac* etc.

3. **V(s)****CCC(C)V** (trei sau patru consoane se despart după prima consoană): **C-CC**: *mais-tru*, *îm-pri-e-te-nit* etc.

• **Excepție:** grupurile „**lpt**”, „**mpt**”, „**mpț**”, „**ncș**”, „**nct**”, „**nct**”, „**rct**”, „**rtf**”, „**stm**” se despart după a doua consoană: *scul**p**-tor*, *somp**tu**-os*, *re-demp**ți**-u-ne*, *sf**inc**-șii*, *punc**tu**-al*, *func**ți**-e*, *arc**tic***, *jert**fă***, *ast**mul*** etc.

• **Excepție:** cuvintele care sunt formate cu sufixul „**-nic**” detașează în silabație acest sufix, indiferent de numărul de consoane care îl preced: *vârst**-nic*** etc.

4. **V(s)****CCCCCV** (cinci consoane se despart după primele două consoane): **CC-CCC**: *opt-spre-ze-ce* etc.

5. **VV** (două vocale alăturate se despart): **V-V**: *a-ur*, *po-et*; *fi-ord* etc.

Atenție! Nu se recomandă despărțirea la capăt de rând a numelor proprii: B.P. Hasdeu (deci nu: B.P. Has-//deu, B.//P. Hasdeu sau Vasile//Alecsandri etc.).

8. Desparte în silabe cuvintele.

- a) duceau –
- b) subiect –
- c) deocamdată –
- d) cireși –
- e) proclama –
- f) suplu –
- g) dezgropa –

- h) aspru –
- i) înghite –
- j) improbabil –
- k) proprietar –
- l) sculptură –
- m) extraordinar –
- n) bojdeucă –

9. Desparte în silabe cuvintele următoare, precizând regulile aplicate.

- a) cupru –
Regulă:
- b) punctaj –
Regulă:
- c) astfel –
Regulă:
- d) delicios –
Regulă:
- e) vioiciune –
Regulă:
- f) zgârietură –
Regulă:

- g) albastru –
Regulă:
- h) atlet –
Regulă:
- i) codru –
Regulă:
- j) monstru –
Regulă:
- k) transcrie –
Regulă:
- l) pustnic –
Regulă:

10. Subliniază cuvântul despărțit corect în silabe.

- a) și-fo-nier / și-fo-ni-er
- b) vârst-nic / vârs-tnic
- c) fe-brua-rie / fe-bru-a-ri-e
- d) o-biect / o-bi-ect
- e) fa-mi-lia-ri-ta-te / fa-mi-li-a-ri-ta-te
- f) bă-r-bi-er / bă-r-bier
- g) pie-ton / pi-e-ton

- h) ex-ploa-ta-re / ex-plo-a-ta-re
- i) să-pu-nie-ră / să-pu-ni-e-ră
- j) vi-o-i-ciu-ne / vio-i-ciu-ne
- k) cro-a-zi-e-ră / croa-zi-e-ră
- l) a-vi-zi-e-rul / a-vi-zie-rul
- m) i-me-di-at / i-me-diat
- n) gran-dios / gran-di-os

11. Alege varianta corectă.

A. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

- a) func-ți-e, ca-blu;
- b) fun-cți-e, ca-blu;
- c) func-ți-e, cab-lu;
- d) fun-cți-e, cab-lu.

B. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

- a) somp-tu-os, de-lin-cvent;
- b) somp-tu-os, de-linc-vent;
- c) somp-tuos, de-linc-vent;
- d) som-ptu-os, de-lin-cvent.

C. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

- a) at-let, ob-raz;
- b) at-let, o-braz;
- c) a-tlet, ob-raz;
- d) a-tlet, o-braz.

D. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

a) pom-pier, res-pec-tuos;	c) pom-pi-er, res-pec-tuos;
b) pom-pier, res-pec-tu-os;	d) pom-pi-er, res-pec-tu-os.

REȚINEM!

► Diftongul

O vocală și o semivocală alăturată, în aceeași silabă, alcătuiesc un **diftong**.

Exemple:

noapte → [nɔap-te] dau → [daʊ] iarbă → [jar-bă]

► Triftongul

O vocală și două semivocale alăturate, în aceeași silabă, alcătuiesc un **triftong**.

Exemple:

leoaică → [le-ɔaj-kă] vedeai → [ve-dɛaj]

► Hiatul

Două vocale alăturate pronunțate în silabe diferite alcătuiesc un **hiat**. Însuși cuvântul „hiat” conține două vocale alăturate → hi-at.

Exemple:

ideal → [i-de-al] alcool → [al-ko-ol] aur → [a-ur]

EXERȘĂM!

12. Scrie forma corectă a următoarelor cuvinte.

a) pote –	d) colă –
b) tote –	e) tomnă –
c) sore –	f) diodată –

13. Desparte în silabe cuvintele și subliniază triftongii.

a) puteau –	g) dăruiai –
b) doreau –	h) mânuiai –
c) foloseau –	i) miei –
d) croiau –	j) learcă –
e) mânuiau –	k) aripioară –
f) șoricioaică –	l) lăcrămioară –

14. Desparte în silabe următoarele cuvinte care conțin hiat.

a) zoologie –	f) liliachiu –
b) ființă –	g) duet –
c) coautor –	h) Miorița –
d) melodios –	i) agreez –
e) special –	j) butonieră –

k) Lucian -
l) știință -

m) Europa -
n) colegial -

15. Alege varianta corectă.

A. Conține diftong cuvântul:

- a) ceasornic;
- b) deal;
- c) dormeau;
- d) ființă.

B. Conțin diftongi ambele cuvinte din seria:

- a) păun, continuăm;
- b) leu, neaua;
- c) fica, fiul;
- d) iarbă, fiabil.

16. Subliniază diftongii și încercuiește hiaturile din cuvintele următoarele.

a) obiect	f) auxiliar	k) garsonieră
b) deodată	g) înviorare	l) fiecare
c) diaspora	h) coaliție	m) liceu
d) mireasmă	i) aurie	n) intuit
e) cafeniu	j) geamgiu	o) aduceau

17. Subliniază diftongii și încercuiește hiaturile.

„La Capul Nord, la Capul Nord,
Adăpostit într-un fiord
Ședea pe țărm Apolodor
Posomorât și gânditor.

Ședea pe țărm, tăcut și trist
Acest tenor, acest corist,
Ședea cu parașuta spartă,
Fără busolă, fără hartă.
În larg vuia, clocotitor,
Întreg potopul apelor

Și se jelea Apolodor...

«O, frații mei din Labrador,
Adio vouă, tuturor!
Pesemne că mi-e dat să mor
Aici, la țărmul mărilor... »

(Gellu Naum, *Cartea cu Apolodor*)

► În general, în limba română, câte sunete auzim într-un cuvânt, tot atâtea litere scriem.

• **Excepții:** grupurile de sunete (de exemplu: „el” rostit [iel] etc.) și grupurile de litere („ce”, „ci”, „ge” etc.);

• grupurile de litere „ce”, „ci”, „ge”, „gi” sau „che”, „chi”, „ghe”, „ghi” pot nota unu sau două sunete:

■ Când notează două sunete?

• Atunci când „e” sau „i” sunt vocale. În grupurile de litere menționate, „e” sau „i” nu sunt niciodată semivocale.

Exemple: „cer” – 3 litere (2 consoane: [č] și [r] și o vocală [e]), 3 sunete; „circ” – 4 litere (3 consoane: [č], [r], [k] și o vocală [i]), 4 sunete; „ghem” – 4 litere, 3 sunete etc.

→ În general, dacă [e] sau [i] sunt cuprinse între două consoane, atunci sunt vocale.

Atenție! Grupurile „che”, „chi”, „ghe”, „ghi” pot nota cel mult două sunete, niciodată trei.

■ Când notează un sunet?

• Atunci când „e” sau „i” sunt doar litere ajutătoare, adică în silabă există o vocală și aceasta nu este [e] sau [i].

Exemple: „gheață” – 6 litere, 4 sunete; „ceară” – 5 litere, 4 sunete.

► Cuvintele care conțin grupuri de litere pot avea diftong doar dacă „e” sau „i” sunt vocale (cercei, geamgiu, barcagiu etc.).

■ Când scriem cu „e” și când cu „i”?

• Dacă există variante ale cuvântului care conțin „e”, atunci se scrie cu „e” (gheară – gheruță; gheată – ghetuță etc.).

• Dacă nu există alte forme ale cuvântului care să conțină „e”, atunci grupul de litere se scrie cu „i” (ciorbă, ciută, ciudă etc.).

► Valorile lui [e]:

- vocală: *pere, alene, case* etc.
- semivocală: *mea, șosea, vreo* etc.
- literă ajutătoare: *cheamă, ceas, gheată* etc.

► Valorile lui [i]:

- vocală: *din, vie, case, codri, umbli* etc.
- semivocală: *iod, iarbă, lei* etc.
- „i” final scurt / „i” șoptit (la finalul cuvântului, după o consoană într-o silabă în care există deja o vocală): *lupi, chemi, rari* etc. (dacă există grup de două consoane, iar a doua consoană este „r” sau „l”, atunci „i” este vocală: *membri, tripli* etc.)
- literă ajutătoare: *ciorbă, giubea, chiar* etc.

CUM SE SCRIE ÎN MEDIUL DIGITAL?

- Pentru a nota sunetul „u” se dublează litera „o”: *te poop, moolt*.
- Pentru a marca diferența între sunetele „s” și „ș” se folosește grupul de litere „sh”: *mishto, shi, eshti*.
- Pentru a marca diferența între sunetele „t” și „ț” se folosește grupul de litere „tz”: *tzara, fitze, piatză*.
- Se renunță la unele vocale: *cnd = când; mn = mine; dp = după*.
- Se înlocuiește litera „c” cu litera „k”: *korekt, kare*.
- Se înlocuiește grupul de litere „că” cu litera „k”: *înk, park*.
- Se adaugă la finalul unor cuvinte scurte consoana „p”: *dap, nup*.
- Pentru a evidenția entuziasmul, fericirea, insistența se repetă consoanele sau vocalele: *taaaaaaare!, superrrrrrr!, spooooooor!, de ceeeeeee!*

18. Alege varianta corectă.

A. „i” este vocală în cuvântul:

- a) mai; b) știucă; c) urși; d) vioară.

B. „e” este semivocală în cuvântul:

- a) ghemuit; b) leu; c) proptea; d) tustrei.

C. „i” este literă ajutătoare în ambele cuvinte din seria:

- a) cinstit, giruetă; b) digital, alergi; c) elogiu, alungi; d) iarbă, pomi.

19. Alege varianta corectă.

A. Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în cuvântul:

- a) cicoare; b) cioban; c) explicație; d) gheară.

B. Numărul literelor este diferit de numărul sunetelor în cuvântul:

- a) aceasta; b) barcagiu; c) celălalt; d) germanic.

C. Numărul literelor este diferit de numărul sunetelor în ambele cuvinte din seria:

- a) cernut, geografie; b) cancelaria, ceaun; c) ghiozdan, examen; d) unchi, bojdeucă.

D. Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în ambele cuvinte din seria:

- a) ceartă, gem; b) cifru, bărci; c) dulceag, succint; d) (să) excedează, vecin.

20. Menționează ce valoare are „i” în fiecare dintre cuvintele de mai jos.

a) mir	–	f) femeie	–
b) greșeli	–	g) cărți	–
c) iapă	–	h) ciot	–
d) mai	–	i) chiar	–
e) civil	–	j) cinci	–

21. Precizează ce valoare are „e” în fiecare dintre cuvintele de mai jos.

a) cer	–	d) ceapă	–
b) merge	–	e) gemeni	–
c) cert	–	f) gheată	–

22. Notează câte sunete și câte litere conțin cuvintele de mai jos.

Cuvânt	Număr litere	Număr sunete
a) sufix		
b) chenar		
c) cină		
d) scheunat		
e) cheamă		
f) onix		
g) cheltuială		
h) trunchi		
i) cinci		

- ▶ Accentul reprezintă o pronunțare mai intensă a unei silabe dintr-un cuvânt.
- ▶ În limba română, accentul nu este fix (accent liber); accentul cade mereu pe vocală:
 - pe ultima silabă: *bar**bar***, *bol**nav***, *cast**an***, *car**acter***, *mă**sea***, *mat**ur***, *sever*, *stab**il***;
 - în cazul cuvintelor terminate în consoană: *bol*, *duș**man***;
 - în cazul unor cuvinte terminate în vocală (în afară de „ă”, „â”, „y”), a verbelor la infinitiv, a cuvintelor străine sau terminate în diftongi: *a cit**i***, *debar**a***, *a păr**ea***.
 - pe silaba penultimă: *adap**ă***, *grădin**ă***, *sănăt**ate***, *virtut**e***;
 - majoritatea cuvintelor terminate în vocală: *cobor**â**re*, *merge*, *plăc**ere***.
 - unele cuvinte terminate în consoană: *doctor*, *vector*, *vult**ur***.
 - pe antepenultima silabă: *avar**ie***, *institu**ție***, *defini**ție***, *famili**e***, *furi**e***;
 - pe a patra silabă dinspre sfârșitul cuvântului: *călugări**ș**ă*, *doctori**ș**ă*, *lapovi**ș**ă*.

EXERȘĂM!

23. „Gheață” sau „Ghiață”?

Care crezi că este varianta corectă? De ce crezi că apar astfel de variante?

24. Subliniază cuvântul accentuat corect.

a) <u>ad</u> ică / adică	j) ianu <u>ar</u> ie / ianuarie	s) <u>taxi</u> / taxi
b) <u>an</u> ost / anost	k) <u>mi</u> ros / miros	ș) <u>term</u> in / termin
c) <u>ant</u> ic / antic	l) picn <u>i</u> c / picnic	t) <u>tomb</u> olă / tombolă
d) <u>ar</u> ipă / aripă	m) prem <u>at</u> ur / prematur	ț) truf <u>aș</u> / trufaș
e) <u>ble</u> stem / blestem	n) prote <u>ct</u> or / protector	u) <u>un</u> ic / unic
f) caban <u>o</u> s / cabanos	o) rep <u>or</u> ter / reporter	v) <u>va</u> pori / vapori
g) cond <u>o</u> r / condor	p) simb <u>o</u> l / simbol	w) <u>va</u> tman / vatman
h) doctori ș ă / doctori ș ă	q) spl <u>e</u> ndid / splendid	x) <u>ze</u> ro / zero
i) fur <u>i</u> e / furie	r) staf <u>i</u> e / stafie	

25. Subliniază silaba accentuată din cuvintele următoare.

a) academie	g) radar	m) profesor
b) ciment	h) leșin	n) prevedere
c) despot	i) onix	o) epocă
d) deunăzi	j) seif	p) dihor
e) gingaș	k) butelie	q) dușman
f) intim	l) editor (de carte)	r) ponei